

32002D1600

10.9.2002

DZIENNIK URZĘDOWY WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

L 242/1

**DECYZJA 1600/2002/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY
z dnia 22 lipca 2002 r.
ustanawiająca szósty wspólnotowy program działań w zakresie środowiska naturalnego**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską,
w szczególności jego art. 175 ust. 3,

uwzględniając wniosek Komisji ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽²⁾,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów ⁽³⁾,

stanowiąc zgodnie z procedurą ustanowioną w art. 251 Traktatu ⁽⁴⁾, w świetle jednolitego tekstu zatwierdzonego przez Komitet Pojedynczy dnia 1 maja 2002 r.,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Czyste i zdrowe środowisko naturalne jest istotne dla dobrego samopoczucia i dobrobytu społeczeństwa, jednakże ciągły wzrost na poziomie globalnym będzie prowadził do ciągłych nacisków na środowisko naturalne.
- (2) Piąty program działań Wspólnoty w zakresie środowiska naturalnego „W Stronę Zrównoważonego Rozwoju” zakończył się dnia 31 grudnia 2000 r. przynosząc pewną liczbę ważnych ulepszeń.
- (3) Wymagane są nieustające wysiłki, aby wypełnić cele ochrony środowiska oraz cele już ustalone przez Wspólnotę i istnieje potrzeba ustanowienia szóstego programu działań w zakresie środowiska naturalnego („program”) określonego w niniejszej decyzji.
- (4) Istnieje pewna ilość poważnych problemów środowiska naturalnego, jak również powstają nowe, wymagające dalszego działania.

- (5) Przy opracowywaniu podejścia do ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska naturalnego niezbędna jest większa koncentracja na zapobieganiu i stosowaniu zasady ostrożności.
- (6) Rozsądne wykorzystanie zasobów naturalnych i ochrona światowego ekosystemu wraz z dobrobytem gospodarczym i zrównoważonym rozwojem społecznym są warunkiem stałego rozwoju.
- (7) Program ma na celu zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska naturalnego i zdrowia ludzkiego oraz ogólną poprawę środowiska naturalnego i jakości życia, wskazuje priorytety wymiaru ochrony środowiska w strategii stałego rozwoju i powinien być uwzględniany przy przedstawianiu działań w ramach strategii.
- (8) Program ma na celu rozdzielenie nacisków na środowisko i wzrostu gospodarczego, przy jednoczesnym zachowaniu zgodności z zasadą pomocniczości i z poszanowaniem zróżnicowania warunków w różnych regionach Unii Europejskiej.
- (9) Program ustanawia priorytety ochrony środowiska, w odpowiedzi na które Wspólnota powinna skoncentrować się w szczególności na zmianach klimatycznych, przyrodzie i zróżnicowaniu biologicznym, środowisku naturalnym, zdrowiu i jakości życia, oraz zasobach naturalnych i opadach.
- (10) Dla każdego z tych obszarów wskazane są podstawowe zadania i niektóre cele, wskazana została też pewna ilość działań służących do osiągnięcia wspomnianych celów. Te zadania i cele określają poziomy wykonania lub dokonania, do których należy dążyć.
- (11) Zadania, priorytety i działania programu powinny przyczynić się do stałego rozwoju w krajach kandydujących i przyczynić się do zapewnienia ochrony bogactw naturalnych tych krajów.
- (12) Prawodawstwo pozostaje głównym narzędziem do sprostanienia wyzwaniom związanym z ochroną środowiska, a pełne i prawidłowe stosowanie obowiązującego prawodawstwa jest priorytetem. Również inne rozwiązania zmierzające do osiągnięcia zadań ochrony środowiska powinny zostać rozważone.

⁽¹⁾ Dz.U. C 154 E z 29.5.2001, str. 218.

⁽²⁾ Dz.U. C 221 z 7.8.2001, str. 80.

⁽³⁾ Dz.U. C 357 z 14.12.2001, str. 44.

⁽⁴⁾ Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 31 maja 2001 r. (Dz.U. C 47 E z 21.2.2002, str. 113), wspólne stanowisko Rady z dnia 27 września 2001 r. (Dz.U. C 4 z 7.1.2002, str. 52) i decyzja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 stycznia 2002 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym). Decyzja Parlamentu Europejskiego z dnia 30 maja 2002 r. i decyzja Rady z dnia 11 czerwca 2002 r.

- (13) Program powinien wspierać proces włączania problemów ochrony środowiska we wszystkie polityki i działania Wspólnoty zgodnie z art. 6 Traktatu w celu zmniejszenia nacisków na środowisko naturalne pochodzących z różnych źródeł.
- (14) Zintegrowane podejście strategiczne, obejmujące nowe sposoby pracy z rynkiem, angażujące obywateli, przedsiębiorstwa i inne zainteresowane strony potrzebne jest w celu spowodowania niezbędnych zmian zarówno w produkcji jak i wzorcach ostatecznego spożycia sektora publicznego i prywatnego, które mają negatywny wpływ na stan i rozwijanie się środowiska naturalnego. To podejście powinno zachęcać do trwałego wykorzystania i zarządzania lądem i morzem.
- (15) Przepisy o dostępie do informacji o ochronie środowiska i do wymiaru sprawiedliwości oraz o społecznym udziale w tworzeniu polityki będą ważne dla powodzenia programu.
- (16) Strategie tematyczne będą rozważać zakres wyboru i instrumenty wymagane do rozstrzygnięcia serii złożonych zagadnień, które wymagają szerokiego i wielowymiarowego podejścia oraz będą proponować niezbędne działania, angażujące, gdzie sytuacja tego wymaga, Parlament Europejski i Radę.
- (17) Istnieje naukowy konsensus, że działalność ludzka powoduje wzrost koncentracji gazów cieplarnianych, prowadzący do podwyższenia temperatury na całym globie oraz zaburzeń w klimacie.
- (18) Skutki zmiany klimatu dla społeczności ludzkiej i dla przyrody są poważne i wymagają złagodzenia. Środki zmniejszające emisję gazów cieplarnianych mogą być wprowadzone w życie bez zmniejszenia poziomu wzrostu i dobrobytu.
- (19) Niezależnie od takiego złagodzenia, społeczeństwo musi dostosować się do zmiany klimatu i przygotować na jej skutki.
- (20) Zdrowe i zrównoważone systemy naturalne są istotne dla podtrzymania życia na planecie.
- (21) Istnieje poważny nacisk na przyrodę i zróżnicowanie biologiczne ze strony działalności ludzkiej. Niezbędne jest przeciwdziałanie naciskom powstającym głównie w wyniku zanieczyszczenia, wprowadzania obcych gatunków, istniejące ryzyko uwolnienia organizmów genetycznie zmodyfikowanych oraz sposobu, w jaki eksploatowane są lądy i morza.
- (22) Gleba stanowi zasób ograniczony, który znajduje się pod naciskiem wymogów ochrony środowiska.
- (23) Pomimo poprawy norm ochrony środowiska, istnieje zwiększone prawdopodobieństwo związku między degradacją środowiska i niektórymi chorobami ludzkimi. Dlatego też, należy zwrócić uwagę na potencjalne zagrożenia wynikające, na przykład, z emisji, niebezpiecznych chemikaliów, pestycydów oraz z hałasu.
- (24) Wymagana jest większa wiedza w sprawie potencjalnych negatywnych skutków wynikających ze stosowania chemikaliów, a odpowiedzialność za tworzenie tej wiedzy powinna zostać nałożona na producentów, importerów i użytkowników przetwarzających.
- (25) W celu zmniejszania zagrożeń dla człowieka i środowiska naturalnego, chemikalia, które są niebezpieczne, powinny zostać zastąpione przez chemikalia bezpieczniejsze lub bezpieczniejsze alternatywne technologie nie wymagające stosowania chemikaliów.
- (26) Pestycydy powinny być stosowane w zrównoważony sposób tak, aby zminimalizować negatywne skutki dla zdrowia ludzkiego i środowiska naturalnego.
- (27) Środowisko miejskie jest domem dla około 70 % ludności i potrzebne są wspólne wysiłki, aby zapewnić poprawę środowiska naturalnego i jakości życia w miastach.
- (28) Zdolność planety do zaspokojenia rosnącego zapotrzebowania na zasoby oraz do wchłonięcia emisji i odpadów wynikających z ich wykorzystania jest ograniczona i istnieją dowody, że istniejący popyt przekroczy w niektórych przypadkach zdolność środowiska naturalnego.
- (29) Ilość odpadów we Wspólnocie ciągle wzrasta, z czego znaczna ilość to odpady niebezpieczne, prowadzące do utraty zasobów i zwiększonego ryzyka zanieczyszczenia.
- (30) Globalizacja gospodarcza oznacza, że działanie na rzecz ochrony środowiska na szczeblu międzynarodowym jest coraz bardziej potrzebne, włączając w to politykę transportową, co wymaga nowych reakcji ze strony Wspólnoty, związanych z polityką odnoszącą się do handlu, rozwoju i spraw zagranicznych umożliwiających stały rozwój, do jakiego dążą inne kraje. Właściwe zarządzanie powinno przyczyniać się do osiągnięcia tego celu.
- (31) Handel, przepływy inwestycji międzynarodowych i kredyty eksportowe powinny przyczyniać się bardziej do dążenia do ochrony środowiska i stałego rozwoju.
- (32) Tworzenie polityki ochrony środowiska, przy uwzględnieniu złożoności tych zagadnień, musi być oparte na najlepszych dostępnych ocenach naukowych i gospodarczych, oraz znajomości stanu i tendencji w środowisku naturalnym, zgodnie z art. 174 Traktatu.
- (33) Informacje dla decydentów politycznych, zainteresowanych stron i ogółu społeczeństwa muszą być istotne, przejrzyste, aktualne i zrozumiałe.
- (34) Postęp w realizowaniu zadań ochrony środowiska powinien być mierzony i oceniany.

- (35) Na podstawie oceny stanu środowiska naturalnego, biorąc pod uwagę regularne informacje dostarczane przez Europejską Agencję Ochrony Środowiska, przegląd postępu i ocena potrzeby zmiany nastawienia powinny być dokonane w połowie okresu trwania programu,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Zakres programu

1. Niniejsza decyzja ustanawia program wspólnotowego działania w zakresie środowiska naturalnego (zwany dalej „programem”). Jest on skierowany na kluczowe zadania i priorytety ochrony środowiska w oparciu o ocenę stanu środowiska naturalnego i panujące tendencje włącznie z pilnymi zagadnieniami, które wymagają kierownictwa ze strony Wspólnoty. Program powinien wspierać włączanie problemów ochrony środowiska we wszystkie polityki Wspólnoty i przyczyniać się do osiągnięcia stałego rozwoju na terytorium całej obecnej i w przyszłości powiększonej Wspólnoty. Co więcej, program przewiduje trwałe wysiłki zmierzające do osiągnięcia zadań i celów ochrony środowiska już ustanowionych przez Wspólnotę.

2. Program określa kluczowe zadania ochrony środowiska, jakie mają być zrealizowane. Ustala on, gdzie sytuacja tego wymaga, cele i harmonogramy. Zadania i cele powinny być wypełnione przed zakończeniem programu, chyba że ustalono inaczej.

3. Program obejmuje okres dziesięciu lat poczynając od dnia 22 lipca 2002 r. Właściwe inicjatywy w różnych dziedzinach polityki, mające na celu realizację zadań, będą składać się z szeregu środków włączając w to prawodawstwo i podejścia strategiczne określone w art. 3. Inicjatywy te powinny być przedstawiane stopniowo i nie później niż cztery lata po przyjęciu niniejszej decyzji.

4. Zadania odpowiadają głównym priorytetom ochrony środowiska, jakie mają być spełnione przez Wspólnotę w następujących dziedzinach:

- zmiana klimatu,
- przyroda i zróżnicowanie biologiczne,
- środowisko naturalne, zdrowie i jakość życia,
- zasoby naturalne i odpady.

Artykuł 2

Zasady i cele ogólne

1. Program tworzy ramy polityki ochrony środowiska Wspólnoty w czasie trwania programu, w celu zapewnienia wysokiego poziomu ochrony, biorąc pod uwagę zasadę pomocniczości i zróżnicowanie sytuacji w poszczególnych regionach Wspólnoty,

oraz rozdzielenie nacisków między ochroną środowiska a wzrostem gospodarczym. Będzie on oparty w szczególności na zasadzie „zanieczyszczający płaci”, zasadzie ostrożności, działaniach zapobiegawczych, oraz zasadzie usuwania zanieczyszczenia u źródła.

Program stanowi podstawę dla wymiaru ochrony środowiska europejskiej strategii stałego rozwoju i przyczynia się do włączania problemów ochrony środowiska do wszystkich polityk Wspólnoty, między innymi poprzez określenie priorytetów ochrony środowiska dla strategii.

2. Program ma na celu:

- podkreślenie znaczenia zmiany klimatu jako wyjątkowego wyzwania na następne 10 lat i dalsze oraz przyczynienie się do długoterminowego zadania ustabilizowania stężenia gazu cieplarnianego w powietrzu na poziomie, który zapobiegłby groźnemu antropogenicznemu zmieszaniu się z systemem klimatycznym. Tak więc programem kierować będzie długoterminowe zadanie utrzymania maksymalnego wzrostu temperatury globalnej o 2 °C powyżej poziomów preindustrialnych i stężenia CO₂ poniżej 550 ppm. W dłuższym okresie będzie to prawdopodobnie wymagać globalnego zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych o 70 % w porównaniu do poziomu z 1990 r. tak, jak zostało to określone przez Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu (IPCC);
- ochrona, zachowanie, odbudowa i rozwijanie funkcjonowania systemów naturalnych, siedlisk przyrodniczych, dzikiej flory i fauny mające na celu powstrzymanie pustynnienia i utraty różnorodności biologicznej, łącznie z różnorodnością zasobów genetycznych, zarówno w Unii Europejskiej jak i w skali globalnej;
- przyczynianie się do wysokiego poziomu jakości życia i dobrobytu społecznego obywateli poprzez zapewnienie środowiska naturalnego, w którym poziom zanieczyszczenia nie powoduje szkodliwych skutków dla zdrowia ludzkiego i środowiska naturalnego oraz przez zachęcanie do stałego rozwoju urbanizacyjnego;
- lepszą wydajność zasobów, zarządzanie zasobami i odpadami, w celu stworzenia bardziej trwałych wzorców produkcji i spożycia, rozdzielając w ten sposób wykorzystanie zasobów od powstawania odpadów wynikających z tempa wzrostu gospodarczego i mającą na celu zapewnienie, że spożycie odnawialnych i nieodnawialnych zasobów nie przekroczy zdolności środowiska naturalnego.

3. Program zapewnia, że zadania ochrony środowiska, które powinny koncentrować się na wynikach ochrony środowiska, jakie mają być osiągnięte zostaną zrealizowane najbardziej skutecznymi i właściwymi dostępnymi środkami, w świetle zasad określonych w ust. 1 i podejść strategicznych określonych w art. 3. Należy zwrócić pełną uwagę na zapewnienie, że tworzenie polityki ochrony środowiska Wspólnoty jest podejmowane w sposób zintegrowany oraz we wszelkich dostępnych opcjach i instrumentach, z uwzględnieniem różnic regionalnych i lokalnych, jak również obszarów wrażliwych ekologicznie, z naciskiem na:

- rozwinięcie inicjatyw europejskich w celu podniesienia świadomości obywateli i władz lokalnych;

- obszerny dialog z zainteresowanymi stronami, podnoszący świadomość zagadnień środowiskowych i udział społeczny;
- analizę korzyści i kosztów, z uwzględnieniem potrzeby uczynienia kosztów ochrony środowiska kosztami wewnętrznymi;
- najlepsze dostępne dowody naukowe i dalszą poprawę wiedzy naukowej poprzez badania i rozwój technologiczny;
- dane i informacje o stanie i tendencjach w środowisku naturalnym.

4. Program wspiera kompletne włączenie wymogów ochrony środowiska naturalnego do wszystkich polityk i działań Wspólnoty ustanawiając zadania ochrony środowiska i, gdzie sytuacja tego wymaga, cele i harmonogramy, które mają być wzięte pod uwagę w odpowiednich dziedzinach polityki.

Ponadto, proponowane i przyjęte środki na rzecz środowiska naturalnego powinny być zgodne z celami wymiaru gospodarczego i społecznego stałego rozwoju i odwrotnie.

5. Program wspiera przyjęcie polityk i podejść, które przyczyniają się do osiągnięcia stałego rozwoju w krajach, które są kandydatami do przystąpienia („kraje kandydujące”) opierając się na transpozycji i stosowaniu dorobku. Proces rozszerzenia powinien podtrzymywać i chronić zasoby środowiska naturalnego krajów kandydujących, takie jak bogactwo zróżnicowania biologicznego i powinien utrzymywać i wzmacniać trwałe wzorce produkcji, spożycia oraz przeznaczenia gruntów, a także przyjazne dla środowiska struktury transportu poprzez:

- włączenie wymogów ochrony środowiska naturalnego do programów wspólnotowych łącznie z tymi związanymi z rozwojem infrastruktury;
- popieranie przepływu ekologicznych technologii do krajów kandydujących;
- obszerny dialog i wymianę doświadczeń w sprawie stałego rozwoju i zachowania ich zasobów środowiska naturalnego z krajowymi i lokalnymi administracjami krajów kandydujących;
- współpracę ze społeczeństwem obywatelskim, organizacjami pozarządowymi ochrony środowiska (OPR) i przedsiębiorcami w krajach kandydujących, aby pomóc w podniesieniu świadomości i udziału społeczeństwa;
- zachęcanie międzynarodowych instytucji finansujących i sektora prywatnego do wspierania poszanowania i stosowania dorobku ochrony środowiska w krajach kandydujących oraz do zwracania należytej uwagi na włączanie zagadnień ochrony środowiska do działalności sektora gospodarki.

6. Program pobudza:

- pozytywną i konstruktywną rolę Unii Europejskiej jako wiodącego partnera w ochronie globalnego środowiska naturalnego i w dążeniu do stałego rozwoju;

- rozwój partnerstwa globalnego dla środowiska naturalnego i dla stałego rozwoju;
- włączenie zagadnień i celów ochrony środowiska do wszystkich aspektów stosunków zewnętrznych Wspólnoty.

Artykuł 3

Podejścia strategiczne w celu realizacji zadań ochrony środowiska

Do realizacji celów i zadań określonych w programie dąży się, między innymi, poprzez następujące środki:

- 1) Rozwój nowego prawodawstwa wspólnotowego i zmiana obowiązującego prawodawstwa, gdzie sytuacja tego wymaga;
- 2) Zachęcanie do bardziej skutecznego wprowadzania w życie i stosowania prawodawstwa wspólnotowego w sprawie środowiska naturalnego, bez uszczerbku dla prawa Komisji do wszczęcia postępowania w sprawie naruszenia. Wymaga to:
 - zwiększonych środków na poprawę poszanowania reguł wspólnotowych dotyczących ochrony środowiska naturalnego i wskazywanie naruszeń prawodawstwa w sprawie ochrony środowiska;
 - popierania podwyższonych norm wydawania zezwoleń, kontrolowania, monitorowania i stosowania przez Państwa Członkowskie;
 - bardziej systematycznych przeglądów stosowania prawodawstwa dotyczącego ochrony środowiska w Państwach Członkowskich;
 - ulepszonej wymiany informacji na temat najlepszej praktyki w sprawie stosowania włączając w to europejską sieć wprowadzania w życie i stosowania prawodawstwa dotyczącego ochrony środowiska (sieć IMPEL) w ramach jej kompetencji;
- 3) Potrzebne są dalsze wysiłki do włączenia wymogów ochrony środowiska naturalnego do przygotowania, określenia i stosowania polityk i działań Wspólnoty w różnych dziedzinach polityki. Niezbędne są dalsze wysiłki w różnych sektorach łącznie z rozważeniem ich szczególnych zadań, celów, harmonogramów i wskaźników ochrony środowiska. Wymaga to:
 - zapewnienia, że strategie integracji stworzone przez Radę w różnych dziedzinach polityki zostaną przełożone na skuteczne działanie i przyczynią się do wprowadzenia w życie celów i zadań ochrony środowiska tego programu;
 - rozważenia, przed ich przyjęciem, czy działania w dziedzinach gospodarczych i społecznych przyczyniają się do i czy są zgodne z zadaniami, celami i czasowymi ramami programu;
 - ustanowienia właściwego regularnego mechanizmu wewnętrznego w instytucjach Wspólnoty, uwzględniającego w pełni potrzebę wspierania przejrzystości i dostępu do informacji, w celu zapewnienia, że zagadnienia ochrony środowiska są w pełni odzwierciedlone w inicjatywach politycznych Komisji, łącznie z odpowiednimi decyzjami i propozycjami legislacyjnymi;

- regularnego monitorowania, poprzez stosowne wskaźniki, opracowane gdzie to możliwe, w oparciu o wspólną metodologię dla każdego z sektorów, i sprawozdawczości w sprawie procesu integracji sektorowej;
 - dalszego włączania kryteriów ochrony środowiska do programów finansowania Wspólnoty bez uszczerbku dla już istniejących;
 - pełnego i skutecznego wykorzystania i zastosowania oceny wpływu na środowisko i strategicznej oceny środowiska;
 - aby zadania programu były brane pod uwagę w przyszłych przeglądach finansowych perspektyw wspólnotowych instrumentów finansowych;
- 4) Wspieranie trwałych wzorców produkcji i spożycia poprzez skuteczne stosowanie zasad wymienionych w art. 2, w celu internalizacji zarówno negatywnego jak i pozytywnego wpływu na środowisko naturalne poprzez zastosowanie różnych instrumentów, łącznie z instrumentami rynkowymi i gospodarczymi. Wymaga to, między innymi:
- zachęcania do zmian subwencji, które mają znaczne negatywne skutki dla środowiska naturalnego i nie są zgodne ze stałym rozwojem, między innymi poprzez ustanowienie, na podstawie oceny średniookresowej, wykazu kryteriów pozwalających na odnotowanie takich subwencji negatywnych dla środowiska, w celu stopniowej ich eliminacji;
 - analizy skuteczności ochrony środowiska, zezwoleń dotyczących ochrony środowiska, które mogą być przedmiotem handlu, jako instrumentów sprawczych i handlu emisjami w celu wspierania i wprowadzania ich stosowania gdzie to możliwe;
 - wspierania i zachęcania do wykorzystania środków fiskalnych takich jak podatki i bodźce związane z ochroną środowiska, na właściwym poziomie krajowym lub Wspólnoty;
 - wspierania włączania wymogów ochrony środowiska naturalnego do działalności normalizacyjnej;
- 5) Poprawienie współpracy i partnerstwa z przedsiębiorstwami i ich reprezentatywnymi organami oraz zaangażowanie partnerów społecznych, konsumentów i ich organizacji, gdzie stosowne, w celu poprawy działalności przedsiębiorstw w zakresie ochrony środowiska i ukierunkowane na trwałą strukturę produkcji. Wymaga to:
- wspierania zintegrowanego podejścia do polityki produktu poprzez program, który będzie zachęcał do uwzględniania wymogów ochrony środowiska naturalnego przez okres cyklu życia produktów, oraz szerszego stosowania procesów i produktów przyjaznych dla środowiska;
 - zachęcania do szerszego zainteresowania się wspólnotowym systemem zarządzania środowiskiem i audytu środowiskowego (EMAS) ⁽¹⁾ oraz rozwijania inicjatyw w celu zachęcenia przedsiębiorstw do publikowania dokładnych i sprawdzonych przez niezależne źródła sprawozdań z wykonania zadań z zakresu ochrony środowiska lub stałego rozwoju;
 - ustanowienia programu pomocy w spełnianiu warunków, ze szczególną pomocą dla małych i średnich przedsiębiorstw;
 - pobudzania wprowadzenia w przedsiębiorstwach systemów nagród za działalność na rzecz ochrony środowiska;
 - pobudzania innowacyjności produktów w celu uczynienia rynku bardziej ekologicznym łącznie z zastosowaniem ulepszanego rozpowszechniania wyników programu LIFE ⁽²⁾;
 - zachęcania do dobrowolnego podejmowania zobowiązań lub porozumień dla osiągnięcia jasnych zadań z zakresu ochrony środowiska, łącznie z określeniem procedur na wypadek ich nie przestrzegania;
- 6) Pomóc w zapewnieniu, aby indywidualni konsumenci, przedsiębiorstwa i instytucje publiczne występujące w roli nabywców, byli lepiej informowani o procesach i produktach jeżeli chodzi o ich wpływ na środowisko naturalne, w celu osiągnięcia trwałych wzorców spożycia. Wymaga to:
- zachęcania do zainteresowania się etykietami ekologicznymi i innymi formami informacji o ochronie środowiska oraz etykietowanie umożliwiające konsumentom porównanie działania na rzecz ochrony środowiska produktów tego samego rodzaju;
 - zachęcania do stosowania godnych zaufania deklaracji własnych dotyczących ochrony środowiska i zapobiegania oświadczeniom wprowadzającym w błąd;
 - wspierania ekologicznej polityki zamówień publicznych, pozwalającej na uwzględnianie cech charakterystycznych ochrony środowiska i możliwej integracji ze cyklem życia ochrony środowiska, łącznie z fazą produkcji, związanych z procedurami udzielania zamówień publicznych przy jednoczesnym poszanowaniu zasady konkurencji Wspólnoty i rynku wewnętrznego, wraz z wytycznymi w odniesieniu do najlepszej praktyki i rozpoczęcia przeglądów zamówień publicznych w instytucjach Wspólnoty;
- 7) Wspierać włączanie zagadnień ochrony środowiska do sektora finansowego. Wymaga to:
- rozważenia wraz z sektorem finansowym dobrowolnych inicjatyw, obejmujących wytyczne włączenia danych o kosztach ochrony środowiska do rocznych sprawozdań finansowych spółek i wymiany najlepszych praktyk z zakresu polityki między Państwami Członkowskimi;

⁽¹⁾ Rozporządzenie (WE) nr 761/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 marca 2001 r. dopuszczające dobrowolny udział organizacji w systemie zarządzania środowiskiem i audytu środowiskowego we Wspólnocie (EMAS) (Dz.U. L 114 z 24.4.2001, str. 1).

⁽²⁾ Rozporządzenie (WE) nr 1655/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 lipca 2000 r. dotyczące instrumentu finansowego na rzecz ochrony środowiska (LIFE) (Dz.U. L 192 z 28.7.2000, str. 1).

- wezwania Europejskiego Banku Inwestycyjnego do wzmocnienia integracji zadań i zagadnień ochrony środowiska z jego działalnością udzielania pożyczek w szczególności w celu wspierania stałego rozwoju krajów kandydujących;
- wspierania włączania zadań i zagadnień ochrony środowiska do działalności innych instytucji finansowych takich jak Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju;
- 8) Stworzenie systemu odpowiedzialności Wspólnoty wymaga między innymi:
 - prawodawstwa w sprawie odpowiedzialność za środowisko;
- 9) Poprawa współpracy i partnerstwa z grupami konsumentów i organizacjami pozarządowymi oraz wspieranie lepszego zrozumienia i udziału w ochronie środowiska wśród obywateli Europy wymaga:
 - zapewnienia dostępu do informacji, udziału i wymiaru sprawiedliwości poprzez szybką ratyfikację Konwencji z Aarhus ⁽¹⁾ przez Wspólnotę i przez Państwa Członkowskie;
 - wspierania dostarczania obywatelom dostępnych informacji o stanie i tendencjach w środowisku naturalnym w odniesieniu do tendencji społecznych, gospodarczych i ochrony zdrowia;
 - ogólnego podniesienia świadomości zagadnień ochrony środowiska;
 - opracowania ogólnych zasad właściwego zarządzania środowiskiem w procesie dialogu;
- 10) Zachęcanie do wspierania skutecznego i trwałego wykorzystania i zarządzania lądem i morzem, z uwzględnieniem zagadnień ochrony środowiska. Wymaga to, przy pełnym poszanowaniu zasady pomocniczości:
 - wspierania najlepszej praktyki odnoszącej się od trwałego zagospodarowania przestrzennego, które uwzględni szczególnie okoliczności regionalne ze szczególnym naciskiem na zintegrowany program zarządzania strefą przybrzeżną;
 - wspierania najlepszych praktyk i wspierania sieci sprzyjających wymianie doświadczeń dotyczących stałego rozwoju łącznie z obszarami miejskimi, morzem, linią brzegową, obszarami góorskimi, bagnami i innymi obszarami wrażliwymi;
 - zwiększenia stosowania, powiększenia zasobów i rozszerzenia zakresu przedsięwzięć na rzecz środowiska rolnego w ramach wspólnej polityki rolnej;
 - zachęcania Państw Członkowskich do rozważenia zastosowania planowania regionalnego jako instrumentu poprawy ochrony środowiska naturalnego dla obywateli i wspierania wymiany doświadczeń dotyczących stałego rozwoju regionalnego, szczególnie na obszarach miejskich i gęsto zaludnionych.

⁽¹⁾ Konwencja o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, Aarhus, dnia 25 czerwca 1998 r.

Artykuł 4

Strategie tematyczne

1. Działania określone w art. 5-8 obejmują opracowanie strategii tematycznych i ocenę istniejących strategii dla priorytetowych problemów ochrony środowiska wymagających szerokiego podejścia. Te strategie powinny zawierać określenie propozycji niezbędnych do realizacji zadań wymienionych w programie oraz procedury przewidziane do ich przyjęcia. Strategie przedkładane są Parlamentowi Europejskiemu i Radzie oraz, gdzie sytuacja tego wymaga, przyjmują formę decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady, jaka zostanie przyjęta zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 251 Traktatu. Z zastrzeżeniem podstawy prawnej tej propozycji, propozycje legislacyjne wynikające z tych strategii przyjmowane są zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 251 Traktatu.

2. Strategie tematyczne mogą zawierać podejścia spośród tych, określonych w art. 3 i w art. 9 oraz odpowiednie jakościowe i ilościowe cele i harmonogramy odnośnie do ochrony środowiska, co do których przewidziane środki mogą być zmierzone i ocenione.

3. Strategie tematyczne powinny być opracowane i wprowadzone w życie w ścisłej konsultacji z właściwymi stronami, takimi jak organizacje pozarządowe, przemysł, inni partnerzy społeczni i władze publiczne, przy zapewnieniu w tym procesie, gdzie stosowne, konsultacji z krajami kandydującymi.

4. Strategie tematyczne powinny zostać przedstawione Parlamentowi Europejskiemu i Radzie nie później niż w terminie 3 lat od przyjęcia programu. Sprawozdanie średniookresowe, w którym Komisja ocenia postęp osiągnięty podczas wykonywania programu, będzie zawierało przegląd strategii tematycznych.

5. Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie coroczne w sprawie postępu w opracowywaniu i wprowadzaniu w życie strategii oraz ich skuteczności.

Artykuł 5

Zadania i obszary priorytetowe w zakresie przeciwdziałania zmianie klimatu

1. Do celów określonych w art. 2 należy dążyć poprzez realizację następujących zadań:

- ratyfikacja i wejście w życie Protokołu z Kioto do Konwencji ramowej Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu do 2002 r. oraz wypełnienie jego zobowiązań zmniejszenia emisji do 8 % do grudnia 2008 r. w porównaniu z poziomami z 1990 r. dla Wspólnoty Europejskiej jako całości, zgodnie ze zobowiązaniem każdego z Państw Członkowskich, określonym w konkluzjach Rady z dnia 16 i 17 czerwca 1998 r.;

- wykonanie do 2005 r. znacznego postępu w wykonaniu zobowiązań na podstawie Protokołu z Kioto;

— umiejscowienie Wspólnoty na wiarygodnej pozycji, w celu popierania porozumienia międzynarodowego w sprawie bardziej rygorystycznych celów ograniczenia w okresie drugiego zobowiązania przewidzianego przez Protokół z Kioto. Takie porozumienie powinno mieć na celu znaczne zmniejszenie emisji, w pełni uwzględniając, między innymi, ustalenia, trzeciego sprawozdania oceniającego IPCC, i uwzględnić potrzebę przejścia do równego rozdziału emisji gazów cieplarnianych na świecie.

2. Zadania te realizuje się, między innymi, poprzez następujące działania priorytetowe:

i) Wykonanie międzynarodowych zobowiązań w odniesieniu do klimatu łącznie z Protokołem z Kioto następującymi środkami:

- a) zbadanie wyników europejskiego programu ochrony klimatu i przyjęcie skutecznych wspólnych i skoordynowanej polityki oraz w oparciu o nie środków, dla różnych sektorów, uzupełniających działania krajowe Państw Członkowskich;
- b) praca na rzecz ustanowienia ram wewnątrz Wspólnoty w celu rozwinęcia skutecznego handlu emisją CO₂ z możliwością rozszerzenia na inne gazy cieplarniane;
- c) usprawnienie monitorowania gazów cieplarnianych i postępu wywiązywania się przez Państwa Członkowskie ze zobowiązań przyjętych w ramach porozumienia o wewnętrznym podziale obciążeń;

ii) Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych w sektorze energetycznym:

- a) podjęcie się sporządzenia tak szybko jak to możliwe spisu i dokonania przeglądu subwencji, które przeciwdziałają skutecznemu i trwałemu wykorzystaniu energii w celu stopniowego ich wyeliminowania;
- b) zachęcanie do stosowania do wytwarzania energii z paliw odnawialnych i kopalnych o mniejszej zawartości węgla;
- c) zachęcanie do stosowania odnawialnych źródeł energii, łącznie z wykorzystaniem bodźców, także na poziomie lokalnym, w celu osiągnięcia wskaźnika 12 % całkowitego wykorzystania energii do 2010 r.;
- d) wprowadzenie bodźców zwiększenia kogeneracji oraz wprowadzenie w życie środków mających na celu podwojenie całkowitego udziału kogeneracji we Wspólnocie jako całości do 18 % całkowitego wytwarzania energii elektrycznej brutto;
- e) zapobieganie i ograniczenie emisji metanu z produkcji i rozprowadzania energii;
- f) wspieranie efektywności energetycznej;

iii) Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych w sektorze transportu:

- a) określenie i podjęcie szczególnych działań w celu zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w lotnictwie o ile żadne takie działanie nie zostanie uzgodnione w ramach Międzynarodowej Organizacji Lotnictwa Cywilnego do 2002 r.;
- b) określenie i podjęcie szczególnych działań w celu ograniczenia emisji gazów cieplarnianych w żegludze morskiej o ile żadne takie działanie nie zostanie uzgodnione w ramach Międzynarodowej Organizacji Morskiej do 2003 r.;
- c) zachęcanie do przejścia na bardziej skuteczne i mniej zanieczyszczające formy transportu, włącznie z poprawą organizacji i logistyki;
- d) w kontekście celu UE zmniejszenia o 8 % emisji gazów cieplarnianych, wezwanie Komisji do wydania do końca 2002 r. komunikatu w sprawie przedstawionych ilościowo zadań ochrony środowiska dla trwałego systemu transportu;
- e) określenie i podjęcie dalszych działań szczególnych, łącznie z właściwym prawodawstwem, w celu ograniczenia emisji gazów cieplarnianych z pojazdów silnikowych łącznie z N₂O;
- f) wspieranie rozwoju i stosowania paliw alternatywnych i pojazdów zużywających mniej paliwa w celu znacznego i nieustannego zwiększania ich udziału;
- g) wspieranie środków w celu odzwierciedlenia pełnych kosztów ochrony środowiska w cenie transportu;
- h) rozdzielenie wzrostu gospodarczego od popytu na transport w celu zmniejszenia wpływu na środowisko;

iv) Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych w produkcji przemysłowej:

- a) wspieranie praktyk i technik ekologicznie efektywnych w przemyśle;
- b) opracowanie środków wspomagających małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) w dostosowaniu się, unowocześnieniu i poprawie działalności;
- c) zachęcanie do rozwoju alternatyw bardziej przyjaznych dla środowiska i technicznie wykonalnych, łącznie z ustanowieniem środków wspólnotowych, zmierzających do zmniejszenia emisji, wyeliminowania produkcji, gdzie stosowne i możliwe, oraz ograniczenia wykorzystania przemysłowych gazów fluorowych HFCs (fluorowodorów węgla), PFCs (perfluoropochodne węglowodorów) i SF₆ (sześćfluorków siarki);

v) Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych w innych sektorach:

- a) wspieranie efektywności energetycznej głównie dla ogrzewania, chłodzenia i doprowadzenia bieżącej ciepłej wody w projektowaniu budynków;

b) uwzględnienie potrzeby zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych, wraz z innymi zagadnieniami ochrony środowiska, we wspólnej polityce rolnej i wspólnotowej strategii zarządzania odpadami;

vi) Stosowanie innych właściwych instrumentów takich, jak:

a) wspieranie stosowania środków fiskalnych, łącznie z terminowym i właściwym opodatkowaniem energii w ramach Wspólnoty, w celu zachęcenia do przedstawiania się na bardziej efektywne wykorzystanie energii, mniej szkodliwą energię i transport oraz zachęcenia do unowocześniania technologii;

b) zachęcanie do porozumień w dziedzinie ochrony środowiska z sektorami przemysłu w sprawie zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych;

c) zapewnienie aby zmiana klimatu stała się głównym tematem polityki Wspólnoty w zakresie badań, rozwoju technologii i krajowych programów badawczych.

3. Poza ograniczeniem zmiany klimatu, Wspólnota powinna przygotować się do przyjęcia środków mających na celu dostosowanie się do konsekwencji zmiany klimatu, poprzez:

— przegląd polityk Wspólnoty, w szczególności w dziedzinach istotnych dla zmiany klimatu tak, aby dostosowanie zostało trafnie określone w decyzjach inwestycyjnych;

— zachęcanie do tworzenia regionalnych modeli i ocen klimatu zarówno, aby przygotować regionalne środki dostosowawcze takie jak zarządzanie zasobami wodnymi, zachowanie różnorodności biologicznej, zapobieganie pustynnieniu i powodziom oraz wspieranie świadomości powstającej wśród obywateli i przedsiębiorców.

4. Należy zapewnić, aby wyzwanie dotyczące klimatu zostało uwzględnione podczas rozszerzenia Wspólnoty. Będzie to wymagać, między innymi, następujących działań wraz z krajami kandydującymi:

— wspierania tworzenia zdolności, w celu zastosowania środków krajowych do wykorzystania mechanizmów z Kioto i poprawy sprawozdawczości i monitorowania emisji;

— wspieranie bardziej trwałego sektora energetycznego i transportu;

— zapewnienie, że współpraca z krajami kandydującymi jest dalej umacniana w zakresie zmiany klimatu.

5. Walka ze zmianą klimatu będzie tworzyć integralną część polityki stosunków zewnętrznych Unii Europejskiej i będzie stanowić jeden z priorytetów jej polityki stałego rozwoju. Będzie to wymagało zgodnych i skoordynowanych działań ze strony Wspólnoty i jej Państw Członkowskich w celu:

— budowania zdolności wspierania krajów rozwijających się i krajów, których gospodarka znajduje się w okresie przejściowym, na przykład poprzez wspieranie projektów związanych z mechanizmem rozwoju korzystnego dla środowiska (Clean

Development Mechanism (CDM) z Protokołu z Kioto i wspólne ich wykonanie;

— odpowiedzi na konkretne potrzeby przepływu technologii;

— wspierania wyzwania dostosowania się do zmiany klimatu w krajach, których to dotyczy.

Artykuł 6

Zadania i obszary priorytetowe w zakresie działania w sprawie przyrody i różnorodności biologicznej

1. Do celów określonych w art. 2 należy dążyć poprzez realizację następujących zadań:

— powstrzymanie zmniejszania się różnorodności biologicznej w celu zrealizowania tego zadania do 2010 r., łącznie z zapobieganiem i ograniczeniem wpływu inwazyjnych obcych gatunków i genotypów;

— ochrona i właściwa odbudowa przyrody i zróżnicowania biologicznego po zanieczyszczeniu;

— zachowanie, właściwa odbudowa i stałe wykorzystanie środowiska morskiego, wybrzeża i bagien;

— zachowanie i właściwa odbudowa obszarów o znaczącej wartości krajobrazowej włącznie z obszarami uprawnymi i wrażliwymi;

— zachowanie gatunków i siedlisk, ze szczególnym zwróceniem uwagi na zapobieganie podziałowi siedlisk;

— wspieranie trwałego wykorzystania gleby, ze szczególnym zwróceniem uwagi na zapobieganie erozji, pogarszanie się, skażenie i pustynnienie.

2. Zadania te realizuje się poprzez następujące działania priorytetowe, uwzględniając zasadę pomocniczości, oparte o istniejące konwencje i strategię światowe i regionalne oraz pełne stosowanie odpowiednich aktów Wspólnoty. Podejście ekosystemowe, jakie zostało przyjęte w Konwencji o różnorodności biologicznej⁽¹⁾, powinno być stosowane w każdym przypadku, gdy właściwe:

a) w sprawie różnorodności biologicznej:

— zapewnienie wprowadzenia w życie i wspieranie monitorowania oraz oceny strategii Wspólnoty w sprawie różnorodności biologicznej i odpowiednich planów działania, włącznie z programem zbierania danych i informacji, opracowywaniem właściwych wskaźników oraz wspieraniem wykorzystywania najlepszych dostępnych technik i najlepszych praktyk ochrony środowiska;

— wspieranie badań w dziedzinie różnorodności biologicznej, zasobów genetycznych, ekosystemów i wzajemnego oddziaływania z działalnością człowieka;

⁽¹⁾ Dz.U. L 309 z 13.12.1993, str. 1.

- opracowanie środków w celu zwiększenia trwałego wykorzystania, trwałej produkcji i stałych inwestycji w związku z różnorodnością biologiczną;
 - zachęcanie do spójnej oceny, dalszych badań i współpracy w sprawie gatunków zagrożonych;
 - wspieranie na poziomie globalnym uczciwego i równego udziału w korzyściach wynikających z wykorzystania zasobów genetycznych w celu wykonania art. 15 Konwencji o różnorodności biologicznej w sprawie dostępu do zasobów genetycznych pochodzących z państw trzecich;
 - opracowanie środków mających na celu zapobieganie i kontrolowanie inwazyjnych obcych gatunków łącznie z obcymi genotypami;
 - ustanowienie sieci Natura 2000 i wprowadzenie w życie niezbędnych instrumentów technicznych i finansowych oraz środków wymaganych do jej pełnego wykonania i do ochrony, poza obszarami Natura 2000, gatunków chronionych na mocy dyrektyw o siedliskach i ptakach;
 - wspieranie rozszerzenia sieci Natura 2000 na kraje kandydujące;
- b) w sprawie wypadków i klęsk:
- wspieranie koordynowania przez Wspólnotę działań Państw Członkowskich w odniesieniu do wypadków i klęsk żywiołowych, na przykład, poprzez ustanowienie sieci wymiany praktyk i narzędzi zapobiegania im;
 - wypracowanie dalszych środków w celu pomocy zapobiegania niebezpieczeństwom poważnych wypadków ze szczególnym uwzględnieniem tych związanych z rurociągami, kopalniami, transportem morskim substancji niebezpiecznych i opracowanie środków odniesienia do odpadów kopalnianych;
- c) strategia tematyczna w sprawie ochrony gleb, skierowana na zapobieganie, między innymi, zanieczyszczeniu, erozji, pustynnieniu, pogarszaniu się jakości ziemi, zabieraniu ziemi i zagrożeniom hydrologicznym, biorąc pod uwagę zróżnicowanie regionalne, łącznie ze specyfiką obszarów górskich i jałowych;
- d) wspieranie trwałego zarządzania przemysłem wydobywczym w celu zmniejszenia jego wpływu na środowisko naturalne;
- e) wspieranie włączania zachowania i odbudowy wartości krajobrazowych do innych polityk łącznie z turystyką, z uwzględnieniem odpowiednich instrumentów międzynarodowych;
- f) wspieranie włączania zróżnicowania biologicznego do polityki rolnej i zachęcanie do stałego rozwoju obszarów wiejskich, wielofunkcyjnego i trwałego rolnictwa, poprzez:
- zachęcanie do pełnego wykorzystania bieżących możliwości wspólnej polityki rolnej i innych środków;
 - zachęcanie do bardziej odpowiedzialnego w odniesieniu do ochrony środowiska, prowadzenia gospodarstw, łącznie, gdzie sytuacja tego wymaga, stosując ekstensywne metody produkcji, zintegrowane praktyki gospodarki rolnej, rolnictwo ekologiczne i rolne zróżnicowanie biologiczne, w przyszłych przeglądach wspólnej polityki rolnej, uwzględniając potrzebę zrównoważonego podejścia do wielofunkcyjnej roli wspólnot wiejskich;
- g) wspieranie stałego wykorzystywania mórz i zachowania morskiego ekosystemu, łącznie z dnem morskim, ujściami rzek i pasami nadbrzeżnymi, zwracając szczególną uwagę na miejsca posiadające dużą wartość dla zróżnicowania biologicznego, poprzez:
- wspieranie szerszego włączania zagadnień ochrony środowiska do wspólnej polityki rybołówstwa, korzystając z jej przeglądu w 2002 r.;
 - strategię tematyczną dla ochrony i zachowania środowiska morskiego, biorąc pod uwagę, między innymi, warunki i obowiązek wykonania konwencji morskich, i potrzebę zmniejszenia emisji i wpływu transportu morskiego i innych rodzajów działalności zlokalizowanych na morzu i lądzie;
 - wspieranie zintegrowanego zarządzania strefami przybrzeżnymi;
 - dalsze wspieranie ochrony obszarów morskich, w szczególności w związku z siecią Natura 2000 jak również poprzez inne dostępne środki wspólnotowe;
- h) wprowadzenie w życie i dalsze rozwijanie strategii i środków w sprawie lasów zgodnie ze strategią leśną dla Unii Europejskiej, z uwzględnieniem zasady pomocniczości i zróżnicowania biologicznego obejmujące następujące elementy:
- ulepszenie istniejących środków wspólnotowych, które chronią lasy i wprowadzenie w życie zrównoważonego zarządzania lasami, między innymi, poprzez krajowe programy leśne, w związku z Planem Rozwoju Obszarów Wiejskich, ze zwiększonym naciskiem na monitorowanie różnych ról lasów zgodnie z zaleceniami przyjętymi przez konferencję ministerialną o ochronie lasów w Europie i forum Narodów Zjednoczonych w sprawie lasów oraz Konwencję o zróżnicowaniu biologicznym i inne fora;
 - zachęcanie do skutecznej koordynacji między wszystkimi sektorami polityki zaangażowanymi w leśnictwo, łącznie z sektorem prywatnym, a także koordynacji wszystkich zainteresowanych stron, zaangażowanych w zagadnienia leśnictwa;
 - pobudzanie zwiększenia udziału rynkowego drewna wyprodukowanego w sposób zrównoważony, między innymi, poprzez zachęcanie do certyfikacji do celu zrównoważonego zarządzania lasami i zachęcanie do etykietowania produktów pochodnych;
 - kontynuowanie aktywnego uczestnictwa Wspólnoty i Państw Członkowskich we wprowadzaniu w życie światowych i regionalnych rozwiązań oraz w dyskusjach i negocjacjach w sprawach zagadnień związanych z leśnictwem;

- zbadanie możliwości podjęcia aktywnych kroków w celu zapobiegania i zwalczania handlu nielegalnie zebranych drewnem;
 - zachęcanie do rozważenia skutków zmiany klimatu dla leśnictwa;
- i) w sprawie organizmów genetycznie zmodyfikowanych (GMO):
- opracowanie przepisów i metod oceny ryzyka, identyfikacji, etykietowanie i możliwości odszukania GMO w celu umożliwienia skutecznego nadzoru i kontroli skutków dla zdrowia i środowiska;
 - postawienie sobie za cel szybkiej ratyfikacji i wykonania Protokołu z Kartageny w sprawie bezpieczeństwa biologicznego i wspieranie rozbudowy ram regulacyjnych w państwach trzecich w razie potrzeby poprzez pomoc techniczną i finansową.

Artykuł 7

Zadania i obszary priorytetowe w zakresie działania w sprawie środowiska naturalnego, zdrowia i jakości życia

1. Do celów wymienionych w art. 2 należy dążyć poprzez realizację następujących zadań, z uwzględnieniem odpowiednich norm, wytycznych i programów Światowej Organizacji Zdrowia (WHO):

- osiągnięcie lepszego zrozumienia zagrożeń dla środowiska naturalnego i zdrowia ludzkiego w celu podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia i zmniejszenia tych zagrożeń;
- przyczynianie się do lepszej jakości życia poprzez zintegrowane podejście skupiające się na obszarach miejskich;
- postawienie sobie za cel osiągnięcia w okresie jednego pokolenia (2020), aby chemikalia były produkowane i stosowane jedynie w sposób, który nie prowadzi do znacznego negatywnego wpływu na zdrowie i środowisko naturalne, uznając że obecne braki w wiedzy dotyczącej właściwości, stosowania, pozbywania się i porzucania chemikaliów muszą zostać uzupełnione;
- chemikalia, które są groźne powinny być zastąpione przez bezpieczniejsze chemikalia lub bezpieczniejsze alternatywne technologie nie wymagające stosowania chemikaliów, w celu zmniejszenia ryzyka dla człowieka i środowiska naturalnego;
- zmniejszenie wpływu pestycydów na zdrowie ludzkie i środowisko naturalne i bardziej ogólnie, osiągnięcie bardziej zrównoważonego stosowania pestycydów a także znaczące ogólne zmniejszenie zagrożeń i stosowania pestycydów zgodnie z niezbędną ochroną upraw. Pestycydy stosowane, które są trwałe, akumulujące się biologicznie, toksyczne lub posiadają inne niebezpieczne właściwości powinny zostać zastąpione przez mniej niebezpieczne, gdzie jest to możliwe;
- osiągnięcie poziomów jakości ziemi i wody powierzchniowej, które nie wywołują znacznego wpływu oraz zagrożenia dla zdrowia ludzkiego i środowiska naturalnego, oraz

zapewnienie, że poziom czerpania z zasobów wodnych będzie w dłuższym okresie zrównoważony;

- osiągnięcie poziomów jakości powietrza, które nie powodują znacznego negatywnego wpływu oraz zagrożenia dla zdrowia ludzkiego i środowiska naturalnego;
- znaczne zmniejszenie ilości ludności będącej regularnie pod długotrwałym wpływem hałasu na średnim poziomie, w szczególności powodowanego ruchem miejskim, który zgodnie z badaniami naukowymi, powoduje szkodliwe skutki dla zdrowia ludzkiego oraz przygotowanie następnego kroku w pracach nad dyrektywą w sprawie hałasu.

2. Zadania te realizuje się poprzez następujące działania priorytetowe:

a) wzmocnienie programów badawczych Wspólnoty i szczególnej wiedzy fachowej, oraz zachęcanie do międzynarodowej koordynacji narodowych programów badawczych, w celu wspierania realizacji zadań w zakresie zdrowia i środowiska naturalnego, w szczególności:

- określenie dziedzin priorytetowych dla badań naukowych i zalecenia w sprawie działania obejmujące między innymi potencjalny wpływ na zdrowie źródeł skażenia elektromagnetycznego oraz obejmujące w szczególności zwrócenie uwagi na opracowanie i wdrożenie metod alternatywnych do przeprowadzania testów na zwierzętach w szczególności w dziedzinie bezpieczeństwa chemicznego;
- zdefiniowanie i opracowanie wskaźników zdrowia i środowiska naturalnego;
- ponowne zbadanie, rozwój i aktualizacja obecnych norm zdrowia i wartości dopuszczalnych, gdzie sytuacja tego wymaga, łącznie ze skutkami w odniesieniu do grup potencjalnie narażonych, na przykład dzieci lub osób w podeszłym wieku oraz współdziałania i wzajemnego wpływu różnych zanieczyszczeń;
- przegląd tendencji i przepisów w sprawie mechanizmów wczesnego ostrzegania dla nowych lub pojawiających się problemów;

b) w sprawie chemikaliów:

- nałożenie na producentów, importerów i użytkowników przetwarzających odpowiedzialności za tworzenie wiedzy o wszystkich chemikalia (należyta staranność) oraz ocenę ryzyka ich stosowania, włączając w to te, zawarte w produktach, jak również odzyskiwanie i pozbywanie się;
- opracowanie spójnego systemu, opartego na podejściu wielostopniowym, wyłączającego substancje chemiczne, używane w bardzo małych ilościach, do przeprowadzania prób, oceny ryzyka i zarządzania ryzykiem nowych i istniejących substancji z procedurami przeprowadzania prób, które minimalizują potrzebę prób na zwierzętach i rozwijają alternatywne metody prób;

- zapewnienie, że groźne substancje chemiczne zostaną poddane przyspieszonym procedurom zarządzania ryzykiem i, że te substancje, które stanowią wysokie zagrożenie, łącznie z rakotwórczymi, mutagennymi lub toksycznymi dla rozrodczości i te, które posiadają cechy POP (trwałe zanieczyszczenia organiczne), są stosowane jedynie w uzasadnionych i dokładnie określonych przypadkach oraz muszą być przedmiotem zezwolenia przed ich użyciem;
 - zapewnienie, że wyniki oceny ryzyka chemikaliów będą w pełni brane pod uwagę we wszystkich obszarach prawodawstwa wspólnotowego, zawierającego przepisy dotyczące chemikaliów oraz w celu unikania powtarzania pracy;
 - określenie kryteriów do włączenia do substancji o wysokim stopniu zagrożenia tych, które są trwałe, akumulują się biologicznie i są toksyczne oraz substancji, które są bardzo trwałe i w bardzo wysokim stopniu akumulują się biologicznie i przewidzenie dodania znanych środków, zakłócających pracę gruczołów dokrewnych, kiedy uzgodnione metody prób i kryteria zostaną ustanowione;
 - zapewnienie, że główne środki, niezbędne w świetle określonych zadań zostaną szybko opracowane tak, aby mogły wejść w życie przed oceną średniookresową;
 - zapewnienie publicznego dostępu do jawnych informacji w rejestrze chemikaliów Wspólnoty (rejestr REACH);
- c) w sprawie pestycydów:
- pełne wprowadzenie w życie i ocena skuteczności stosowanych ram prawnych ⁽¹⁾ w celu zapewnienia wysokiego poziomu ochrony, po ich zmianie. Ta ocena może obejmować, gdzie właściwe, ocenę porównawczą i opracowanie procedur wydawania zezwoleń Wspólnoty na wprowadzanie do obrotu;
 - strategia tematyczna w sprawie zrównoważonego stosowania pestycydów ukierunkowana na:
 - i) zminimalizowanie niebezpieczeństw i zagrożeń dla zdrowia i środowiska naturalnego wynikających ze stosowania pestycydów;
 - ii) poprawienie kontroli stosowania i dystrybucji pestycydów;
 - iii) zmniejszenie poziomów szkodliwych substancji czynnych, łącznie z zastąpieniem najgroźniejszych przez bezpieczniejsze, włącznie z alternatywnymi niechemicznymi;
 - iv) zachęcanie do stosowania niskich dawek lub upraw wolnych od pestycydów między innymi przez pobudzenie świadomości użytkowników, promowanie stosowania kodeksów dobrych praktyk, i wspieranie
- rozważenia możliwego zastosowania instrumentów finansowych;
- v) przejrzysty system sprawozdawczości i monitorowania postępu osiągniętego podczas wypełniania zadań strategii łącznie z opracowaniem odpowiednich wskaźników;
- d) w sprawie chemikaliów i pestycydów:
- postawienie sobie za cel szybkiej ratyfikacji Konwencji rotterdamskiej w sprawie opartych o uprzednie poinformowanie procedur dotyczących niektórych niebezpiecznych substancji chemicznych i pestycydów stosowanych w handlu międzynarodowym i Konwencji sztokholmskiej w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych (POP);
 - zmiana rozporządzenia Rady (EWG) nr 2455/92 z dnia 23 lipca 1992 r. dotyczącego wywozu i przywozu niektórych niebezpiecznych chemikaliów ⁽²⁾ w celu zapewnienia zgodności z Konwencją rotterdamską, poprawienie jego mechanizmów proceduralnych oraz poprawienie informowania krajów rozwijających się;
 - wspieranie poprawy zarządzania chemikaliami i pestycydami w krajach rozwijających się i kandydujących, łącznie ze zniszczeniem zapasów przestarzałych pestycydów, między innymi, poprzez wspieranie projektów mających na celu takie niszczenie;
 - przyczynienie się do międzynarodowych wysiłków w sprawie opracowania podejścia strategicznego do międzynarodowego zarządzania chemikaliami;
- e) w sprawie zrównoważonego użycia i wysokiej jakości wody:
- zapewnienie wysokiego poziomu ochrony wód powierzchniowych i gruntowych, zapobieganie skażeniu i wspieranie zrównoważonego zużycia wody;
 - prace nad pełnym wprowadzeniem w życie ramowej dyrektywy wodnej ⁽³⁾, mające na celu osiągnięcie właściwego ekologicznego, chemicznego i ilościowego stanu wody oraz spójnej i zrównoważonej gospodarki wodnej;
 - opracowanie środków mających na celu zaprzestanie zrzucania, emisji i strat priorytetowych substancji niebezpiecznych, zgodnie z przepisami ramowej dyrektywy wodnej;
 - zapewnienie wysokiego poziomu ochrony wody w kąpieliskach, łącznie ze zmianą dyrektywy w sprawie wody w kąpieliskach ⁽⁴⁾;

⁽¹⁾ Dyrektywa Rady 91/414/EWG z dnia 15 lipca 1991 r. dotycząca wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin (Dz.U. L 230 z 19.8.1991, str. 1). Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą Komisji 2001/49/WE (Dz.U. L 176 z 29.6.2001, str. 61).

⁽²⁾ Dz.U. L 251 z 29.8.1992, str. 13. Rozporządzenie ostatnio zmienione rozporządzeniem Komisji (WE) nr 2247/98 (Dz.U. L 282 z 20.10.1998, str. 12).

⁽³⁾ Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy dla wspólnotowego działania w zakresie polityki wodnej (Dz.U. L 327 z 22.12.2000, str. 1).

⁽⁴⁾ Dyrektywa Rady 76/160/EWG z dnia 8 grudnia 1975 r. dotycząca jakości wody w kąpieliskach (Dz.U. L 31 z 5.2.1976, str. 1). Dyrektywa ostatnio zmieniona Aktem Przystąpienia z 1994 r.

- zapewnienie zintegrowania pojęć i podejść ramowej dyrektywy wodnej i innych dyrektyw w sprawie ochrony wody w innych politykach Wspólnoty;
- f) w sprawie jakości powietrza, opracowanie i wprowadzenie w życie środków określonych w art. 5 w sektorach transportu, przemysłu i energetycznym powinno być zgodne oraz przyczyniać się do poprawienia jakości powietrza. Dalsze przewidziane środki to:
 - poprawa monitorowania i oceny jakości powietrza, łącznie z depozycją zanieczyszczeń, oraz dostarczanie informacji społeczeństwu, łącznie z opracowaniem i stosowaniem wskaźników;
 - strategia tematyczna w celu wzmocnienia spójnej i zintegrowanej polityki w sprawie zanieczyszczenia powietrza w celu uwzględnienia priorytetów dla przyszłych działań, ocena i, gdzie właściwe, aktualizacja norm jakości powietrza i krajowych pułapów emisji w celu realizacji długookresowego zadania nie przekraczania obciążeń i poziomów krytycznych oraz opracowania lepszych systemów zbierania informacji, modelowania i prognozowania;
 - przyjęcie właściwych środków dotyczących ozonu i pyłów w warstwie przyziemnej;
 - rozważenie jakości powietrza w pomieszczeniach i wpływu na zdrowie, z zaleceniem przyszłych środków, gdzie sytuacja tego wymaga;
 - odgrywanie wiodącej roli w negocjacjach i wykonaniu Protokołu montrealskiego w sprawie substancji zubażających warstwę ozonową;
 - odgrywanie wiodącej roli w negocjacjach dotyczących i wzmocnienia powiązań współdziałania z procesami międzynarodowymi przyczyniającymi się do czystości powietrza w Europie;
 - dalsze rozwijanie szczególnych instrumentów Wspólnoty do celu zmniejszenia emisji z odpowiednich kategorii źródeł;
- g) w sprawie hałasu:
 - uzupełnianie i dalsza poprawa środków, łącznie z procedurami właściwego homologowania typu, w sprawie emisji hałasu przez usługi i produkty, w szczególności pojazdy silnikowe, łącznie ze środkami zmniejszenia hałasu wynikającego z wzajemnego oddziaływania opony i powierzchni drogowej, które nie narażają bezpieczeństwa drogowego, z pojazdów szynowych, statków powietrznych i maszyn stacjonarnych;
 - opracowanie i wprowadzenie w życie instrumentów w celu ograniczenia hałasu z ruchu drogowego, gdzie stosowne, na przykład poprzez zmniejszenie popytu na środki transportu, przestawienie się na mniej hałaśliwe rodzaje transportu, wspieranie środków technicznych i zrównoważonego planowania transportu;
- h) w sprawie środowiska miejskiego:
 - strategia tematyczna wspierająca zintegrowane podejście horyzontalne w politykach Wspólnoty i poprawę jakości środowiska miejskiego, z uwzględnieniem postępu osiągniętego w stosowaniu istniejących ram współpracy ⁽¹⁾ dokonanie ich przeglądu w miarę potrzeb, i skierowana na:
 - wspieranie Agendy Lokalnej 21;
 - zmniejszenie powiązania między wzrostem gospodarczym a zapotrzebowaniem na transport osobowy;
 - potrzebę zwiększenia udziału w transporcie publicznym, kolei, śródlądowych drogach wodnych, poruszania się pieszo i jeździe na rowerze;
 - potrzebę przeciwdziałania wzrostowi wielkości ruchu pojazdów i spowodowanie znacznego oddzielenia wzrostu transportu od wzrostu PKB;
 - potrzebę promowania używania pojazdów o niskiej emisji w transporcie publicznym;
 - rozważenie wskaźników dla środowiska miejskiego.

Artykuł 8

Zadania i obszary priorytetowe w zakresie działania w sprawie zrównoważonego wykorzystania i gospodarki zasobami naturalnymi i odpadami

1. Do celów określonych w art. 2 należą dążyć poprzez realizację następujących zadań:

- postawienie za cel zapewnienia, że zużycie zasobów i związane z tym skutki nie przekraczają zdolności środowiska naturalnego i zerwanie powiązań między wzrostem gospodarczym a wykorzystaniem zasobów. W tym kontekście, nawiązuje się do wskaźnikowego celu, jakim jest osiągnięcie procentowego udziału 22 % produkcji energii elektrycznej we Wspólnocie z odnawialnych energii do 2010 r. w celu drastycznego wzrostu efektywności zasobów i efektywności energetycznej;
- osiągnięcie znacznego całkowitego zmniejszenia wielkości wytwarzanych odpadów poprzez inicjatywy zapobiegania odpadom, lepszą efektywność zasobów i przestawienie się na bardziej zrównoważone wzorce produkcji i spożycia;
- znaczne zmniejszenie ilości odpadów przeznaczonych do zrzucenia i wielkości wytwarzanych odpadów niebezpiecznych przy jednoczesnym uniknięciu wzrostu emisji do powietrza, wody i gleby;

⁽¹⁾ Decyzja nr 1141/2001/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie wspólnotowych ram współpracy wspierającej zrównoważony rozwój miast (Dz.U. L 191 z 13.7.2001, str. 1).

— zachęcanie do ponownego użycia, a w stosunku do odpadów, które są nadal wytwarzane poziom ich niebezpieczeństwa powinien zostać zmniejszony i powinny one stanowić możliwie najmniejsze zagrożenie; należy udzielić preferencji w celu odzyskiwania w szczególności recyklingu; ilość odpadów do usunięcia powinna być minimalizowana i należy usuwać je bezpiecznie; odpady przeznaczone do usunięcia powinny być przetwarzane tak blisko ich miejsca wytworzenia jak to możliwe, w stopniu który nie prowadzi do zmniejszenia efektywności w czynnościach przetwarzania odpadów.

2. Zadanie te realizuje się z uwzględnieniem podejścia zintegrowanej polityki produktu i strategii Wspólnoty dla zarządzania odpadami ⁽¹⁾ poprzez następujące działania priorytetowe:

- i) opracowanie strategii tematycznej w sprawie zrównoważonego wykorzystania i gospodarki zasobami, obejmującej między innymi:
 - a) prognozę strumieni materiałów i odpadów we Wspólnocie, obejmującą przywóz i wywóz na przykład poprzez zastosowanie instrumentów analizy przepływu materiałów;
 - b) ocena skuteczności środków polityki i wpływu subwencji odnoszących się do zasobów naturalnych i odpadów;
 - c) ustanowienie celów dla efektywności zasobów i zmniejszonego wykorzystania zasobów, rozdzielenie powiązań między wzrostem gospodarczym a negatywnym wpływem na ochronę środowiska;
 - d) wspieranie metod i technik wydobywania i produkcji w celu zachęcenia do efektywności ekologicznej i zrównoważonego wykorzystania surowców, energii, wody i innych zasobów;
 - e) opracowanie i wprowadzenie w życie szerokiego zakresu instrumentów łącznie z badaniami naukowymi, przepływem technologii, instrumentami opartymi na rynku i gospodarce, programami najlepszych praktyk i wskaźnikami efektywności zasobów;
- ii) Opracowanie i wykonanie środków zapobiegania odpadom i gospodarki odpadami poprzez, między innymi:
 - a) opracowanie kompletu ilościowych i jakościowych celów zmniejszenia obejmujących wszystkie istotne odpady, jakie mają zostać osiągnięte na poziomie wspólnotowym do 2010 r. Zaprasza się Komisję do przygotowania propozycji takich celów do 2002 r.;
 - b) zachęcanie do ekologicznie właściwych i zrównoważonych projektów produktów;
 - c) podwyższanie świadomości potencjalnego wkładu społeczeństwa w zmniejszanie ilości odpadów;
 - d) sformułowanie środków operacyjnych w celu zachęcenia zapobiegania odpadom, np. pobudzanie do ponownego użycia i odzysku, wyodrębnienie niektórych substancji i materiałów poprzez środki związane z produktem;

- e) opracowanie dalszych wskaźników w dziedzinie gospodarki odpadami;
- iii) Opracowanie strategii tematycznej dotyczącej recyklingu odpadów, obejmującej między innymi:
 - a) środki mające na celu zapewnienie oddzielenia u źródła, zbierania i powtórnego przetwarzania priorytetowych strumieni odpadów;
 - b) dalsze rozszerzenie odpowiedzialności producenta;
 - c) opracowanie i przepływ ekologicznie właściwych technologii recyklingu i przetwarzania odpadów;
- iv) Opracowanie lub zmiana prawodawstwa w sprawie odpadów, obejmujące, między innymi, odpady z budowy i rozbioru, osady ściekowe ⁽²⁾, odpady niszczące biologicznie, opakowania ⁽³⁾, baterie ⁽⁴⁾ i przesyłki odpadów ⁽⁵⁾, wyjaśnienie różnicy między odpadami i nieodpadami i opracowanie odpowiednich kryteriów do dalszego opracowywania załącznika IIA i IIB do dyrektywy ramowej w sprawie odpadów ⁽⁶⁾.

Artykuł 9

Zadania i obszary priorytetowe w zakresie działania w sprawie zagadnień międzynarodowych

1. Cel określony w art. 2 w sprawie zagadnień międzynarodowych i wymiaru międzynarodowego czterech obszarów priorytetowych ochrony środowiska programu wymaga realizacji następujących zadań:

- prowadzenie ambitnej polityki ochrony środowiska na szczeblu międzynarodowym, zwracając szczególną uwagę na zdolność światowego środowiska naturalnego;
- dalsze wpieranie zrównoważonych wzorców spożycia i produkcji na szczeblu międzynarodowym;
- osiągnięcie postępu w zapewnieniu, aby polityka i środki handlu i środowiska naturalnego wzajemnie wspierały się.

⁽²⁾ Dyrektywa Rady 86/278/EWG z dnia 12 czerwca 1986 r. w sprawie ochrony środowiska, w szczególności gleby, w przypadku wykorzystywania osadów ściekowych w rolnictwie (Dz.U. L 181 z 4.7.1986, str. 6). Dyrektywa ostatnio zmieniona Aktem Przystąpienia z 1994 r.

⁽³⁾ Dyrektywa 94/62/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 1994 r. z dnia 20 grudnia 1994 r. w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych (Dz.U. L 365 z 31.12.1994, str. 10). Dyrektywa ostatnio zmieniona decyzją Komisji 1999/177/WE (Dz.U. L 56 z 4.3.1999, str. 47).

⁽⁴⁾ Dyrektywa Komisji 93/86/EWG z dnia 4 października 1993 r. dostosowująca do postępu technicznego dyrektywę Rady 91/157/EWG w sprawie baterii i akumulatorów zawierających niektóre substancje niebezpieczne (Dz.U. L 264 z 23.10.1993, str. 51).

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Rady (EWG) nr 259/93 z dnia 1 lutego 1993 r. w sprawie nadzoru i kontroli przesyłania odpadów w obrębie, do Wspólnoty Europejskiej oraz poza jej obszar (Dz.U. L 30 z 6.2.1993, str. 1). Rozporządzenie ostatnio zmienione decyzją Komisji 1999/816/EWG (Dz.U. L 316 z 10.12.1999, str. 45).

⁽⁶⁾ Dyrektywa Rady 75/442/EWG z dnia 15 lipca 1975 r. w sprawie odpadów (Dz.U. L 194 z 25.7.1975, str. 39). Dyrektywa ostatnio zmieniona decyzją Komisji 96/350/WE (Dz.U. L 135 z 6.6.1996, str. 32).

⁽¹⁾ Rezolucja Rady z dnia 24 lutego 1997 r. w sprawie strategii Wspólnoty dla gospodarki odpadami (Dz.U. C 76 z 11.3.1997, str. 1).

2. Zadania te realizuje się poprzez następujące działania priorytetowe:

- a) włączenie wymogów ochrony środowiska do wszystkich polityk zewnętrznych Wspólnoty, włącznie z współpracą handlową i na rzecz rozwoju, w celu osiągnięcia stałego rozwoju między innymi poprzez opracowanie wytycznych;
- b) ustanowienie spójnego zestawu celów dla środowiska naturalnego i rozwoju jakie mają być wspierane do przyjęcia jako część „nowego światowego ładu lub porozumienia” na światowym szczycie w sprawie zrównoważonego rozwoju w 2002 r.;
- c) praca na rzecz wzmocnienia międzynarodowego zarządzania środowiskiem przez stopniowe wzmocnienie współpracy wielostronnej i ram instytucjonalnych obejmujących zasoby;
- d) postawienie za cel szybkiej ratyfikacji, skutecznej zgodności i stosowania międzynarodowych konwencji i porozumień odnoszących się do środowiska naturalnego, w których Wspólnota jest Stroną;
- e) wspieranie zrównoważonych praktyk ochrony środowiska w inwestycjach zagranicznych i kredytach eksportowych;
- f) zintensyfikowanie wysiłków na szczeblu międzynarodowym dla osiągnięcia konsensusu w sprawie metod oceny ryzyka dla zdrowia i środowiska naturalnego, jak również podejścia do zarządzania ryzykiem łącznie z zasadą ostrożności;
- g) osiągnięcie wzajemnego wsparcia między handlem i potrzebami ochrony środowiska, poprzez należyte uwzględnienie wymiaru ochrony środowiska w ocenach trwałości wpływu wielostronnych porozumień handlowych, które mają zostać wykonane we wczesnym stadium ich negocjacji i przez zgodne działanie;
- h) dalsze wspieranie systemu handlu światowego, który w pełni uznaje wielostronne lub regionalne porozumienia w zakresie ochrony środowiska i zasadę ostrożności, zwiększającego możliwości w sprawie handlu zrównoważonymi i przyjaznymi dla środowiska produktami i usługami;
- i) wspieranie transgranicznej współpracy w ochronie środowiska z sąsiadującymi krajami i regionami;
- j) wspieranie lepszej spójności polityki poprzez połączenie prac wykonanych w ramach różnych konwencji, łącznie z oceną wzajemnego powiązania między różnorodnością biologiczną a zmianą klimatu, i włączeniem zagadnień różnorodności biologicznej do wykonania Konwencji ramowej Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu i Protokołu z Kioto.

Artykuł 10

Tworzenie polityki ochrony środowiska

Zadania określone w art. 2 w sprawie tworzenia polityki ochrony środowiska opartych na uczestnictwie i najlepszej dostępnej

wiedzy naukowej oraz podejść strategicznych określonych w art. 3 realizuje się poprzez następujące działania priorytetowe:

- a) opracowanie ulepszonych mechanizmów i ogólnych zasad właściwego zarządzania, w ramach których zainteresowane strony są szeroko i wyczerpująco konsultowane na wszystkich etapach, tak aby ułatwić najbardziej efektywne wybory w celu osiągnięcia najlepszych wyników dla środowiska naturalnego i stałego rozwoju, w odniesieniu do środków jakie mają być zaproponowane;
- b) wzmocnienie uczestnictwa w procesie dialogu przez organizacje pozarządowe zajmujące się ochroną środowiska poprzez właściwe wsparcie, włącznie z finansami Wspólnoty;
- c) usprawnienie procesu tworzenia polityki poprzez:
 - ocenę *ex-ante* możliwych wpływów nowych polityk, w szczególności na ochronę środowiska, łącznie z alternatywą nie podejmowania działania i propozycji legislacyjnych oraz publikacji wyników;
 - ocenę *ex-post* skuteczności istniejących środków w realizowaniu ich zadań ochrony środowiska;
- d) zapewnienie, że środowisko naturalne, a głównie obszary priorytetowe wskazane w niniejszym programie stanowią podstawowy priorytet dla programów badawczych Wspólnoty. Regularne przeglądy ochrony środowiska, badań naukowych i priorytetów w kontekście programu ramowego Wspólnoty dotyczącego badań i rozwoju technologii powinny zostać przeprowadzone. Zapewnienie lepszej koordynacji badań związanych ze środowiskiem naturalnym, prowadzonych w Państwach Członkowskich między innymi w celu poprawy zastosowania wyników;

stworzenie mostów między uczestnikami działań ochrony środowiska i innymi uczestnikami w zakresie informacji, szkolenia, badań, edukacji i polityki;
- e) zapewnienie, że poczynając od 2003 r. będą regularnie dostarczane informacje, które mogą pomóc określić podstawy dla:
 - decyzji politycznych w sprawie środowiska naturalnego i stałego rozwoju;
 - śledzenia i przeglądu strategii integracji sektora jak również strategii stałego rozwoju;
 - informacji dla społeczeństwa.

Tworzenie tych informacji będzie wspierane przez regularne sprawozdania z Europejskiej Agencji Ochrony Środowiska i innych odpowiednich organów. Informacja te składają się głównie z:

- wiodących wskaźników ochrony środowiska;
- wskaźników dotyczących stanu i tendencji w środowisku naturalnym;
- wskaźników integracji;

- f) ocenianie i regularne monitorowanie systemów informacji i sprawozdawczości w celu bardziej spójnego i skutecznego systemu zapewniającego płynną sprawozdawczość wysokiej jakości, porównywalne i istotne dane i informacje dotyczące środowiska. Wzywa się Komisję, do złożenia, tak szybko jak to możliwe, propozycji właściwej do tego celu. Wymogi dotyczące monitorowania, zbierania danych i sprawozdawczości powinny być skutecznie skierowane w przyszłym prawodawstwie w dziedzinie ochrony środowiska;
- g) wzmocnienie rozwoju i wykorzystania narzędzi monitorowania ziemi (np. technologia satelitarna) we wspieraniu tworzenia i wykonywania polityki.

Artykuł 11

Monitorowanie i ocena wyników

1. W czwartym roku działania programu, Komisja oceni postęp osiągnięty podczas jego wykonywania oraz tendencje i perspektywy związane z ochroną środowiska. Ocenę należy wykonać w oparciu o wyczerpujący zestaw wskaźników. Komisja przed-

kłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie średniookresowe sprawozdanie wraz ze wszelkimi propozycjami zmian, które może ona uznać za właściwe.

2. Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie końcową ocenę programu oraz stan i perspektywę dla środowiska naturalnego w trakcie końcowego roku tego programu.

Artykuł 12

Niniejsza decyzja zostaje opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich*.

Sporządzono w Brukseli, dnia 22 lipca 2002 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

P. COX

Przewodniczący

W imieniu Rady

P. S. MØLLER

Przewodniczący